

Forslag til lov om ændringer i arveforordningen (arveklasserne).

(Fremsat den 4. november 1953 af justitsminister *Hans Hækkerup*).

§ 1.

I forordning af 21. maj 1845 indeholdende nogle forandringer i lovgivningen om arv sker følgende ændringer:

§ 6 affattes således:

„Er der ingen arvinger efter §§ 1 og 3-5, arver afdødes bedsteforældre og deres børn, men ikke disses afkom.

Fædrene og mødre arvinger arver hver halvdelen og deler indbyrdes på samme måde som fastsat i §§ 4 og 5.

Er der kun arvinger på faderens eller moderens side, arver disse alene.“

§§ 7 og 8 udgår.

§ 2.

Tidspunktet for arveladerens død er bestemmende for, om reglerne i nærværende lov eller hidtil gældende ret skal anvendes.

§ 3.

Denne lov træder i kraft den 1. april 1954. Loven gælder ikke for Grønland.

Efter forhandling med det færøske hjemmestyre kan loven ved kgl. anordning sættes i kraft på Færøerne med de ændringer, som måtte findes hensigtsmæssige under hensyn til de særlige forhold på øerne.

Bemærkninger til lovforslaget.

Ved kongelig resolution af 13. maj 1936 blev der nedsat en kommission med den opgave at overveje spørgsmålet om revision af de gældende regler om arv og uskiftet bo og eventuelt at udarbejde forslag til forandring af lovgivningen på dette område. I maj 1941 afgav kommissionen sin betænkning indeholdende udkast til en ny arvelov med tilhørende bemærkninger.

Kommissionens lovudkast byggede helt igennem på nedarvet ret. Det indeholdt dog på en række punkter afgørende ændringer i forhold til gældende ret. Blandt de vigtigste af disse kan følgende fremhæves:

Slægtens legale arveret blev foreslået væsentlig begrænset i form af en beskæring af arveklasserne. Livsarvingernes og ægtefællens tvangsarveret formindskedes. Reglerne om adoptivbørns arveret underkastedes betydelige ændringer, herunder ophævedes tvangsarveretten efter adoptanten. Der indførtes et nyt retsinstitut, kaldet „forlodsret“, hvis formål var at støtte arveladerens uforsørgede børn ved at give dem ret til forlods af boet at udtage det nødvendige beløb til underhold og uddannelse. Ad-

gangen til at bestemme båndlæggelse af arv blev begrænset. De særlige arveregler for landejendomme foresloges sammenarbejdet til et selvstændigt kapitel i loven og samtidig ændret på en række punkter med det formål at lette ejendommens overgang til en af arvingerne.

På grundlag af kommissionens lovudkast blev der af justitsministeren i rigsdagssamlingen 1946—47 fremsat et forslag til ny arvelov (rigsdagstidende 1946—47, tillæg A, sp. 2809—60). Forslaget var i det væsentlige overensstemmende med kommissionsudkastet.

Lovforslaget, der blev fremsat i landstinget, blev underkastet 1. behandling i tinget og derefter henvist til udvalg. Dette nåede imidlertid ikke at afslutte sit arbejde inden landstingsvalget i begyndelsen af april 1947 (rigsdagstidende 1946—47, landstingets forhandlinger sp. 198—210 og 297—347, tillæg B, sp. 1274).

Forslaget blev herefter i uændret skikkelse genfremsat i landstinget den 17. april 1947 (rigsdagstidende 1946—47, tillæg A, sp. 3619) og blev påny underkastet 1. behandling og henvist til udvalg

(rigsdagstidende 1946—47, landstingets forhandlinger, sp. 1013—16 og 1053—62). Udvalget nåede ikke at afslutte sit arbejde inden rigsdagssamlingens slutning (rigsdagstidende 1946—47, tillæg B, sp. 1486).

Lovforslaget er ikke senere blevet genfremsat på rigsdagen.

Indenfor det sidste år er der gennem udvalget for nordisk lovsamarbejde rejst spørgsmål om at iværksætte et nordisk samarbejde på dette område. Initiativet hertil er udgået fra udvalgets norske delegerede og støttes både fra finsk og svensk side. Også de danske delegerede har tilsluttet sig tanken om et sådant nordisk samarbejde. Under hensyn hertil og til den værdi, som det nordiske lovsamarbejde har vist sig at have på andre lovgivningsområder, har justitsministeriet ment det rigtigst at afvente resultaterne af et eventuelt samarbejde mellem kommissioner fra de 4 nordiske lande, inden det overvejes, om der skal fremsættes forslag til en samlet ny arvelovgivning.

Da det imidlertid må forventes, at et sådant samarbejde vil kræve nogen tid, og da det er justitsministeriets opfattelse, at en ændring af den legale arvefølge er påkrævet, har man ønsket allerede på indeværende tidspunkt at fremsætte forslag om en begrænsning af arveklasserne. En ændring af arvefølgen i overensstemmelse med forslaget indhold vil løvrigt ikke kunne præjudicere resultaterne af et eventuelt nordisk samarbejde, når hen ses til de i de andre nordiske lande herom gældende regler.

Den legale arvefølge udstrækkes i henhold til gældende ret så langt som til 5. parentel, d. v. s. arveladerens tipoldeforældre og alle, der nedstammer fra dem, jfr. arveforordningens § 8. I arvelovskommissionens betænkning udtales det herom side 37 ff. bl. a., at denne vide arveret utvivlsomt ikke længere kan betragtes som tidssvarende. Ud fra dette synspunkt stillede arvelovskommissionen forslag om at ophæve 4. og 5. arveklasse og at dele 3. arveklasse, således at kun bedsteforældre og onkler og tanter — men ikke fætre og kusiner og disses afkom — bliver legale arvinger.

Ved forslaget udarbejdelse har justitsministeriet taget sit udgangspunkt i de oplysninger om arveløbenes fordeling mellem arveklasserne, som blev tilvejebragt af arvelovskommissionen. Der henvises herom til side 37—40 i kommissionens bemærkninger til lovudkastet, der i sin tid er tilstillet

rigsdagens medlemmer. Man har herved særlig lagt vægt på, at den legale arv til 4. og 5. arveklasse efter det oplyste kun andrager forsvindende små beløb, og at også arveretten i 3. arveklasse i praksis spiller en meget lille rolle. Hertil kommer, at de beløb, der er tale om, spredes på et relativt stort antal personer. Endvidere er det efter justitsministeriets opfattelse af betydning for bedømmelsen af dette spørgsmål, at den nugældende vide legale arveret i de senere år har vist sig at volde store praktiske vanskeligheder for skifteretterne. Nutidens samfundsforhold har yderst, at slægtninge i de sidste arveklasser medførte sjældent har forbindelse med arveladeren. Det volder derfor ofte stort besvær i dødsboerne at finde frem til de berettigede, hvilket yderligere kompliceres som følge af den store udvandring til Amerika i slutningen af forrige og begyndelsen af dette århundrede.

Rent praktiske hensyn taler derfor efter justitsministeriets mening afgørende for en væsentlig begrænsning af arveklasserne.

Til § 1.

Ophævelsen af arveforordningens §§ 7 og 8 indebærer, at 4. og 5. arveklasse bortfalder. Arveladerens oldeforældre og tipoldeforældre og disse gruppers afkom skal således ikke længere have legal arveret efter ham.

Den ændrede affattelse af arveforordningens § 6 medfører, at 3. arveklasse — som i svensk ret — skæres over, således at kun bedsteforældre og onkler og tanter arver, men derimod ikke fætre og kusiner og disses afkom.

Forslaget stemmer — som anført foran — på dette punkt med arvelovskommissionens udkast (§ 3).

Til § 2.

Bestemmelsen stemmer med kommissionsudkastets § 104, der bygger på de almindelige principper om forholdet mellem ældre og ny arvelovgivning.

Til § 3.

Arveforordningen gælder ikke for Grønland.

Ved lov af 4. januar 1854 blev arveforordningen udvidet til også at gælde for Færøerne. Efter bestemmelsen i § 7 i lov nr. 137 af 23. marts 1948 om Færøernes hjemmestyre må det imidlertid anses for rettest, at nærværende lov først sættes i kraft på øerne efter forudgående forhandlinger med hjemmestyret.